

PedaInno

suuntaviivoja
STEP-koulutuksen
pedagogiikan
kehittämiseen
vuosille
2025 - 2029

Sisällys

1. Pedainno – mikä se on?	2
2. Ihmistä varten - yhteiseksi hyväksi	3
3. STEP-koulutus: ammattiopisto, kansanopisto, opintokeskus ja STEP seurakunnille	3
4. Palvelulupaus	4
5. Oppimis- ja tiedonkäsitksemme	5
5.1. Pedagoginen toimintaympäristö	5
5.2. Oppija keskiössä	6
5.3. Oppiminen tapahtuu yhdessä	7
6. Opettajuus	8
6.1. Opettaja oman työnsä kehittäjänä ja laadun valvojana	8
6.2. Hyvä ohjaus ja oppimisen tuki	10
7. Tulevaisuuden menestystekijät	11
7.1. Työelämä ja kumppanit - tärkeät yhteistyöverkostomme	11
7.2. Oppimisympäristömme	13
7.3. Digitaalisuus	14
7.4. Kansainvälisyys ja kulttuurien moninaisuus opiskelussa	16
7.5. Innovatiivisuus ja kokeilukulttuuri	17
7.6. Kestävä tulevaisuus	17
7.7. Yhteiskunnallinen osallisuus	18
8. Pedagoginen johtaminen	19
8.1. Pedagogisen asiantuntijayhteisön johtaminen	19
8.2. Pedagogiikan johtaminen	19
8.3. Pedagogisesti johtaminen	20
8.4. Positiivinen johtaminen	20
8.5. Pedagoginen hyvinvointi	21
9. Pedainno ajassa	22
Liitteet	23
Kuvat	23

1. Pedainno – mikä se on?

PedaInno-asiakirja kertoo Sinulle, millaista on STEP-koulutuksen pedagoginen toiminta ja mihin pedagogiset ratkaisumme perustuvat. Tavoittemme on, että opettajat toteuttavat innovatiivista ja innostavaa pedagogiikkaa rohkeasti ja opiskelijalähtöisesti. Tämä asiakirja pohjautuu palautteeseen ja yhteiseen kokemukseemme aikaisemmasta PedaInno-asiakirjasta (2020–2024).

Kerromme, mikä on käsityksemme siitä, miten ihminen oppii uusia tietoja, taitoja, arvoja ja asenteita. Vastamme kysymykseen, miten STEP-koulutuksen arvot näkyvät toiminnassamme. Tässä asiakirjassa kuvaamme myös STEP-koulutuksen pedagogista johtamista ja eri toimijoiden vastuita ja rooleja pedagogisessa toiminnassa sekä avaamme sitä, miten arvioimme pedagogista toimintaa ja siinä onnistumista.

PedaInnoa käytämme STEP-koulutuksen pedagogiikkaa ohjaavana asiakirjana. Se ohjaa opetus-, toteutus- ja koulutussuunnitelmien laadintaa sekä osaamisen hankkimisen suunnitelmien että arviointisuunnitelmien kehittämistä. PedaInnon sisältöä arvioimme osana oppilaitoksen strategiatyötä päivittäessämme vuosittain toimintasuunnitelmiamme.

Olemme laatineet tämän PedaInno - suuntaviivoja pedagogiikkaan (v. 2025–2029) -asiakirjan yhdessä STEP-koulutuksen opiskelijoiden, henkilöstön, johdon, oppilaitosyhteistyöverkostojen ja työelämäkumppaneiden kanssa. Tämän asiakirjan syntyminen lisäksi yhtä tärkeää on ollut yhteinen työskentelymme sekä lukuisat keskustelumme pedagogiikasta ja sen kehittämisestä.

Tavoitteenamme on, että PedaInno synnyttää tiimeissä ja opiskelijaryhmissä innostavaa ja rakentavaa, osaamistamme edistävää keskustelua. Meille on tärkeää, että henkilöstömme osaamisen kehittäminen ja PedaInnon suuntaviivat kulkevat käsi kädessä niin oppilaitos-työssä kuin työelämäyhteistyössä.

Onnistuneen pedagogiikan rakennusaineita

Opiskelijakeskeisyys

Osaamisperustaisuus

Hyvinvointi

Positiivisuus ja oppimisen ilo

Luovuus, innovatiivisuus ja rohkeus

Itseohjautuvuus, motivaatio

Laatu ja kehittäminen

Osaaminen ja sen kehittäminen

Tulevaisuuteen suuntautuminen

Arvoperustaisuus

Tavoitteellisuus ja tarvelähtöisyys

Arjen sujuvuus

2. Ihmistä varten - yhteiseksi hyväksi

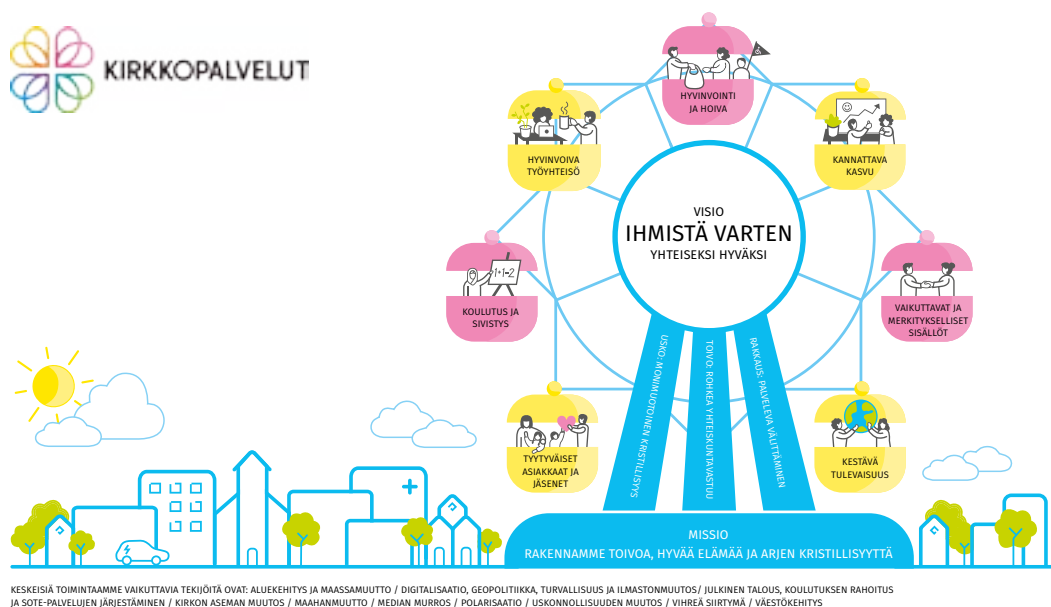
STEP-koulutuksen ja sen pedagogisen toiminnan lähtökohtana on koulutuksen järjestäjän - Kirkkopalvelut ry:n toimintaa ohjaava strategia (2025–2029) ja sen määrittämät missio ja arvot. Kirkkopalvelujen missiona on rakentaa toivoa, hyvää elämää ja arjen kristillisyyttä.

Kirkkopalvelujen arvot ohjaavat toimintaamme:

Usko, jonka ymmärrämme monimuotoisena kristillisyytenä. Pidämme jokaista jäsentä kirkolle arvokkaana. Kohtaamme ihmisten, uskontojen ja katsomusten moninaisuuden avoimesti.

Toivo, joka kannustaa meitä rohkeaan yhteiskuntavastuuseen. Toimimme sillanrakentajana yhteiskunnassa ja maailmassa. Kannamme vastuuta, kokoamme ja rakennamme uutta.

Rakkaus, joka on meille palvelevaa välittämistä, konkreettisia tekoja ja toimintaa. Näemme jokaisessa ihmisessä lähimmäisen ja asetumme aina ihmisen rinnalle.

Kuva 1. Visio, missio ja arvot 2025–2029.

3. STEP-koulutus: ammattiopisto, kansanopisto, opintokeskus ja STEP seurakunnille

STEP-koulutus on monialainen ja valtakunnallinen oppilaitos, jonka vahvuutena ovat hyvinvoinnin, kasvatuksen ja ohjauksen asiantuntijuus, sosiaalieettinen arvo-osaaminen ja kulttuurinen monimuotoisuus. Toimimme kuuden maakunnan alueella: viidellä kampuksella ja useassa toimipaikassa. Järjestämme suomen- ja ruotsinkielistä koulutusta.

Yhteisömme rakentuu moneen eri kansallisuuteen ja useaan eri uskontokuntaan kuuluvista ihmisistä. Olemme osa Kirkkopalvelut ry:tä, jonka juuret ovat luterilaisen kirkon kristillisessä arvoperustassa.

Palvelutarjontamme:

- Ammatillinen koulutus
- Yleissivistävä koulutus: aikuisten perusopetus, kansanopisto ja opintokeskus
- Työelämän täydennyskoulutukset ja työelämäpalvelut
- Liiketoimintapalvelut.

STEP-koulutuksen koulutuspalvelujen toimintaa ohjaavat strategiset tavoitteet:

- Rakennamme yhdessä parempaa, oikeudenmukaista ja kestävää tulevaisuutta.
- Palvelemme opiskelijoitamme ja asiakkaitamme, parannamme palvelun laatua ja huomioimme palveluiden kehittämisessä yhteiskunnan muuttuvat tarpeet.
 - Tuemme ja ohjaamme opiskelijoiden kasvua sekä tietojen, taitojen ja osaamisen kehittymistä
 - Kehitymme yhdessä työelämän kanssa.
- Kunnioitamme ja tuemme toisiamme.
- Meille jokainen on yhtä tärkeä.
- Emme hyväksy minkäänlaista häirintää ja epäasiallista kohtelua.
- Tavoitteenamme on uudistuminen ja kannattava kasvu, joka edellyttää pitkäjänteisyyttä, suunnitelmallisuutta, rohkeutta ja sitoutuneita kumppaneita. Kestävä kasvu luo uskoa tulevaisuuteen.

Toiminnassamme kunnioitamme:

- Oppilaitoksemme arvoperustaa
- Osallisuutta ja tasavertaista vuorovaikutusta
- Kuuntelevaa yhteistyötä asiakkaidemme ja kumppaneidemme kanssa
- Henkilöstömme hyvinvointia
- Asiakkaidemme ja opiskelijoidemme tyytyväisyyttä
- Palveluidemme korkeaa laatua, tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

Palveluidemme suunnittelua, toteuttamista ja arviointia ohjaavat kysymykset:

- Mikä on tärkeää ja arvokasta yhteiskunnan, asiakkaiden ja opiskelijoiden näkökulmasta?
- Mitkä ovat ne ratkaisut, jotka edistävät kestävää tulevaisuutta, asiakkaiden ja opiskelijoiden tyytyväisyyttä, opiskelijoiden oppimista sekä tietojen, taitojen ja osaamisen hankkimista?

4. Palvelulupaus

Lupaamme opiskelijalle:

- Uskomme mahdollisuuksiisi kasvaa ja kehittyä.
- Vahvistamme toimijuuttasi ja osaamistasi sekä luotamme haluusi ottaa vastuuta opinnoistasi ja omasta elämästäsi.
- Huomioimme yksilölliset tarpeesi ja toivomuksesi opintopolkusi suunnittelussa ja toteuttamisessa.
- Ohjaamme Sinua urallasi ja elämässäsi eteenpäin työllistymisessä ja jatko-opintoihin hakeutumisessasi ja opiskeluaikana jatko-opintovalmiuksiesi vahvistamisessa.

Lupaamme toisillemme:

- Luotamme toistemme osaamiseen ja arvostamme työtovereidemme vahvuuksia.
- Tuemme kokeilukulttuuria ja rohkaisemme toisiamme uusiin ideoihin.
- Tuemme toisiamme kehittymään ja hankkimaan uutta osaamista.
- Huolehdimme ajan tasaisista puitteista ja välineistä toimintamme suunnittelussa ja toteutuksessa.
- Toimimme yhteisöllisesti ja rakentavasti arjen yhteistyössä.
- Kannamme yhteiskuntavastuuta ja ennakoimme muutoksia yhdessä.

Lupaamme työelämälle ja kumppaneille:

- Kunnioitamme ja arvostamme työelämän ja sidosryhmiemme edustajien osaamista.
- Kuuntelemme työyhteisöjen ja yhteistyökumppaneidemme tarpeita ja suunnittelemme palvelut yhdessä heidän kanssaan.
- Eettisyys, vastuullisuus ja vuorovaikutteisuus ovat yhteistyömme lähtökohtia.
- Koulutamme asiantuntijoita, joilla on hyvät työelämävalmiudet ja eettisesti kestävät arvot.
- Ennakoimme yhdessä ja teemme yhdessä oikea-aikaisia ja joustavia ratkaisuja.
- Huomioimme kestävän kehityksen ja vihreän siirtymän tavoitteet toiminnassamme.
- Olemme aktiivinen ja muuntautumiskykyinen kumppani.

5. Oppimis- ja tiedonkäsityksemme

Oppilaitoksemme on yhteisö, jossa me kaikki - niin opiskelijat kuin henkilökuntakin - kartutamme osaamistamme ja opimme uutta. Tarjoamme turvallisen työ- ja oppimisympäristön, jossa jokainen uskaltaa rohkeasti kokeilla, erehtyä ja luoda uutta.

Pedagogiikkamme taustalla on käsitys ihmisestä elinikäisenä oppijana. Konstruktivistisen¹ oppimiskäsityksen mukaan ihminen käsittelee, analysoi ja muokkaa kokemuksiaan aktiivisesti ja omaehtoisesti. Ihminen rakentaa uutta tietoa aikaisempien kokemusten, oppimiensa asioiden ja osaamisensa perustalle koko elämänkaarensa ajan. Oppiminen on aktiivista uusien kokemusten ja tietojen sovittamista aiempiin tietorakennelmiin.

5.1. Pedagoginen toimintaympäristö

Ajattelemme, että koulutustoiminta, pedagogiikka ja opettajan tekemät pedagogiset ratkaisut eivät toteudu tyhjiössä, vaan ne ovat sidoksissa monen eri ulottuvuuden kanssa. Pedagogisiin ratkaisuihin vaikuttavat useat eri asiat. Sitä vuorovaikutustilannetta, jossa opiskelijat ja ohjaaja tai opettaja kohtaavat, voidaan kutsua käsitteellä pedagoginen toimintaympäristö.

Toimintaympäristön keskiössä on opiskelijan ja opettajan tai ohjaajan vuorovaikutus, jossa ovat läsnä kaikkien vuorovaikutustilanteeseen osallistuvien henkilöiden yksilölliset tarpeet ja sen hetkinen osaaminen. Vuorovaikutustilanteessa kohtaavat monet erilaiset arvot, maailmankatsomukset ja yksilölliset ominaisuudet ja persoonallisuuspiirteet.

STEP-koulutuksessa pedagogiikka on vahvasti sidoksissa työelämään ja yhteiskunnan tulevaisuuden kehitykseen. Tämä sidos tuo mukanaan pedagogiikkaan työelämän osaamistarpeet, ammattien kehityksen ja uuden osaamisen vaatimukset. Yhteiskunnan kehitys edellyttää myös jatkuvaa osaamistason ylläpitämistä ja uudistamista.

Koulutusjärjestelmän jatkuva uudistaminen on tärkeä osa pedagogista toimintaympäristöämme. Ammatillisen koulutuksen maksuttomuus ja laajennettu oppivelvollisuus lisäävät opiskelijoiden mahdollisuuksia kouluttautua. Työllistyminen ja jatko-opintoihin hakeutumisen tukeminen ovat koulutuspalveluidemme keskeisiä päämääriä.

¹ Tynjälä, Päivi: Oppiminen tiedon rakentamisena. Konstruktivistisen oppimiskäsityksen perusteita., s. 37-38. Helsinki: Kirjayhtymä, 1999.

Yleissivistävän osaamisen edistäminen on kaikissa koulutusmuodoissa tärkeää: kansanopistossa perustaitojen ja monipuolisten luovien taitojen oppiminen. Ammatillisessa koulutuksessa yhteisten tutkinnon osien, oppimaan oppimisen ja vuorovaikutustaitojen osaamisen edistäminen sekä syvempi ammattiosaaminen. Opintokeskuksen toiminnassa ammatissa tarvittavan laaja-alaisen osaamisen vahvistaminen.

5.2. Oppija keskiössä

STEP-koulutuksessa hyväksymme jokaisen ihmisen ainutkertaisena ja arvokkaana. Hyväksymme kaikki ihmiset tasavertaisina ja yhdenvertaisina iästä, alkuperästä, kansalaisuudesta, kielestä, uskonnosta, vakaumuksesta, mielipiteestä, poliittisesta toiminnasta, ammattiyhdistystoiminnasta, perhesuhteista, terveydentilasta, vammaisuudesta, seksuaalisesta suuntautumisesta tai muusta ihmiseen itseensä liittyvästä syystä riippumatta.

Olemme yhteisö, jossa näemme kaikissa opiskelijoissa mahdollisuuksia tasapainoiseen ja monipuolisesti kehittyneeseen ihmisyyteen. Koko oppilaitosyhteisömme tavoitteena on, että jokainen opiskelijamme voi saavuttaa oman, yksilöllisen kasvunsa päämäärän ja oman yksilöllisen hyvän elämän. Omalla esimerkillämme välitämme [arvoperustamme](#) mukaista ihmiskuvaa myös opiskelijoillemme.

Pedagogiikan taustalla oleva ihmiskäsitys ohjaa toimintaamme siten, että tuomme jokaisen yksilölliset vahvuudet näkyväksi ja koko oppivan yhteisömme käyttöön. Tuemme myönteisin menetelmin sekä opiskelijoitamme että toisiamme. Oppiminen on lähtökohtaisesti hitaampaa kuin mitä usein ajattelemme. Sen vuoksi asioiden kertaaminen ja useaan otteeseen käsittely sekä eri näkökulmien luominen on oppimisen kannalta erityisen tärkeää. Jokaisen on tärkeää kokea oppimisen iloa sekä saada rohkaisua kasvuun.

Ajattelumme perusta on positiivinen psykologia². Se pohjautuu vallitsevien toiminta- ja ajatusmallien ohjaamiseen ongelmakeskeisestä mallista ratkaisukeskeisyyteen ja myönteisyyteen³. Positiivisen psykologian hengessä korostamme oppimisen ja kehityksen sosiaalista, emotionaalista ja kulttuurista ulottuvuutta⁴. Tämä näkyy oppimis- ja tiedonkäsityksessämme. Pedagogiikka perustuu oppijan omiin, kokemusten perusteella syntyneiden tietojen konstruointiin eli rakentumiseen.

STEP-koulutuksessa luomme mahdollisuuksia kokeilla, testata asioita ja tilaa jäsentää näitä kokemuksia yhdessä toisten oppijoiden kanssa. Opettajamme mahdollistavat näissä kokeiluissa oppimisen ja oivalluksen iloa ja kannustavat oppijaa itse oivaltamaan käytännön ja teorian yhteyden.

2 Seligman & Csikszentmihalyi (2000): Positive psychology: An introduction. *American Psychologist* 55 (1), 5-14.

3 Seligman, Ernst, Gillham, Reivich & Linkins (2009): Positive education: Positive psychology and classroom interventions. *Oxford Review of Education* 35 (3), 293-311.

4 Avola P. (2017): Positiivinen pedagogiikka opetussuunnitelmassa. Positiivisen pedagogiikan aihealueiden ja Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 sisällölliset yhtäläisyydet. Tampereen yliopisto Kasvatustieteiden tiedekunta.

5 Kumpulainen, K., Mikkola, A., Rajala, A., Hilppö, J. & Lipponen, L. 2014. Positiivisen pedagogiikan jäljillä. Teoksessa L. Uusitalo-Malmivaara (toim.) Positiivisen psykologian voima. Jyväskylä: PS-kustannus.

5.3. Oppiminen tapahtuu yhdessä

Yksi tärkeä pedagogisen toimintamme perusajatus on näkemyksemme sosiaalisesti rakentuvasta tiedosta. Oppilaitosyhteisömme kulttuuri sekä arvot ja asenteet ovat vuosien saatossa muotoutuneet sellaisiksi kuin ne nyt ilmentyvät ja kuinka me ne sanoitamme. Eri toimialoilla ja ammateissa tarvittavat tiedot, taidot sekä arvot ja asenteet ovat sosiaalisesti rakentuneita. Sosiaalisesti rakentuneessa tiedossa yhdistyvät niin tieteellisen tutkimuksen myötä syntynyt kuin kokemusperäinen tieto sekä satunnainen informaatio.

Konstruktivistinen oppimiskäsitys ja sosio-konstruktionistinen tiedonkäsitys ovat erilaisten yhteistoiminnallisten opetusmenetelmien, kuten esimerkiksi tiimipedagogiikan ja kokeilevan oppimisen taustalla. Sosio-konstruktionistinen tiedonkäsitys⁶ korostaa opiskelijan omaa roolia ja sosiaalista vuorovaikutusta osaamisen hankkimisessa. Tiedot ja taidot rakentuvat STEP-koulutuksessa opiskelijoiden kanssa yhdessä keskustellen ja yhdessä toimien.

Miten teemme tämän?

- Teemme yksilöllisiä oppimisen suunnitelmia ja annamme yksilöllistä ohjausta.
- Tunnistamme ja tunnustamme opiskelijoidemme aiemmin hankkiman osaamisen, tiedot ja taidot uuden oppimisen perustana.
- Ohjaamme opiskelijoitamme kokonaisvaltaiseen vastuun kantamiseen omasta oppimisprosessistaan.
- Tuemme opiskelijoidemme itseohjautuvuutta opiskelijan valmiuksien ja edellytysten mukaisesti.
- Kunnioitamme opiskelijoidemme erilaisia tapoja hankkia sekä käytännön- että teoretieto.
- Luomme tilaa käsitellä yhdessä oppijoidemme hankkimia tietoja ja kokemuksia.
- Nostamme koulutuksessamme esille arjen ja työelämän taitoja kuten vuorovaikutus, luovuus, vastuullisuus ja arvot.
- Hyödynnämme sekä oppilaitoksemme sisäistä että ulkopuolista asiantuntijuutta opiskelijoidemme oppimisen edistämiseksi.
- Rakennamme osaamisperusteisia oppimiskokonaisuuksia, joissa mahdollistuvat uuden kokeilu, kokemusten jakaminen ja niiden jäsentäminen käytännön tiedoiksi ja taidoksi tutkittua tietoa hyödyntäen.
- Vahvistamme opettajiemme pedagogista vapautta ja pedagogisten tiimimme autonomisuutta.
- Reagoimme opiskelijapalautteisiin tarkoituksenmukaisella tavalla ja viipymättä.

6 Nikander, Pirjo (2001). Kenneth Gergen. Konstruktionistinen ja postmoderni sosiaalipsykologia. Teoksessa Vilma Hänninen, Jukka Partanen & Oili-Helena Ylijoki (toim.) Sosiaalipsykologian suunnannäyttäjiä (ss. 275-298). Vastapaino.

6. Opettajuus

Opettajan työtä ohjaa oppilaitoksemme omat pedagogiset ja strategiset linjaukset, prosessit ja lakisääteiset tehtävät. Opettajuus on meillä moninaista ja opettaja toimii asian tuntijana, ohjaajana, valmentajana ja opiskelijan osaamisen hankkimisen tukena. Opettaja on tietyn substanssialueen asiantuntija, jolloin opettajan roolissa korostuu asiantuntijuus. Oman asiantuntijuuden jakamisen lisäksi opettaja ohjaa ja valmentaa opiskelijoita tarkasteltavan ilmiön, teemojen ja tarvittavan tiedon äärelle. Opettaja ohjaa opiskelijoita osaamisen hankkimisessa. Hän johdattelee dialogiin ja tukee uusien näkökulmien avaamisessa sekä uuden tiedon rakentamisessa.

Kannustamme opetushenkilöstöämme kokeilemaan ja käyttämään joustavasti erilaisia pedagogisia lähestymistapoja opiskelijoidemme osaamisen edistämiseksi. Yksi oppilaitoksemme käytetyistä menetelmistä on tiimioppiminen⁷. Siinä korostuu opettajuudessa valmentava ote. Valmentava opettajuus johdattelee opiskelijan kysymysten äärelle. Erilaisten, esimerkiksi substanssiosaamiseen liittyvien tietojen ja taitojen hallinnan ohella tärkeitä taitoja oppia ja omaksua ovat vuorovaikutukseen, vastuun kantamiseen, luovuuteen ja intohimoon sekä arvoihin liittyvä osaaminen. Näiden taitojen ja niihin liittyvän ajattelun kehittyminen edellyttää mahdollisuuksia harjoitella ja kehittää niitä mahdollisimman aidoissa yhteyksissä, ryhmän kesken ja valmentavan opettajan ohjauksessa. Opettaja kannustaa ja rohkaisee, antaa oppijalle tilaa ja aikaa käydä oivaltamisen prosessia läpi. Valmentava opettajuus siirtää oppimisen prosessin oppijan omaan omistajuuteen. Oppija ei jää oppimisensa kanssa yksin vaan vastuu oppimisen edistymisestä on opettajalla.

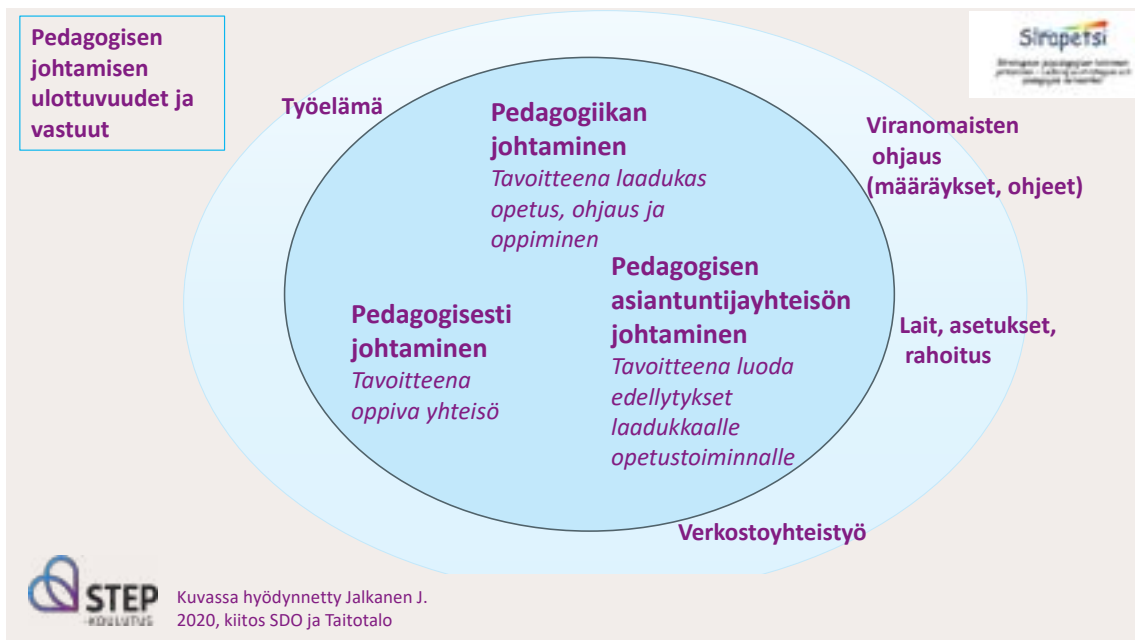
Moninaiset opettajuuden näkökulmat eivät ole toisiaan poissulkevia. Eri koulutusmuodoissa opettajilla on kullakin oma asiantuntijuusalueensa. Siihen liittyvää osaamista oppija on oikeutettu hyödyntämään. Opettajan tulee koulutusta suunnitellessaan ja pedagogisia ratkaisuja valitessaan harkita, milloin ja millaisissa tilanteissa asiantuntijan, ohjaajan tai valmentajan rooli on vahvempi. Roolin valintoihin vaikuttavat oppijoiden tarpeet, ryhmän ja muiden olosuhteiden vaikutukset sekä oppijoiden tavoitteet huomioiden yksilölliset oppimistarpeet.

Opettajuus on opiskelijan yksilöllisten oppimisprosessien pedagogista suunnittelua, niiden toteutumisen mahdollistamista sekä osaamisen ja oppimisen arviointia. Opettaja määrittelee yhdessä opiskelijan tai opiskelijaryhmän kanssa oppimisen tavoitteita sekä suunnittelee ja ideoi yhdessä opiskelijoiden kanssa näiden tavoitteiden saavuttamiseksi toimenpiteitä osaamisen ja oppimisen onnistumiseksi erilaisia oppimisympäristöjä hyödyntäen.

6.1. Opettaja oman työnsä kehittäjänä ja laadun valvojana

STEP-koulutuksessa opettajilla on tärkeä rooli pedagogisessa johtamisessa. He luovat edellytyksiä laadukkaalle opetustoiminnalle tekemällä toteutus- ja ajoitus suunnitelmia sekä työelämäyhteistyötä. Opettajiemme toiminnan tavoitteena on laadukas opetus, ohjaaminen ja oppiminen. Tätä he toteuttavat suunnittelemalla opiskelijan kanssa yksilöllisen opiskelupolun ja tekemällä koulutus- ja oppisopimuksia. Opettajamme suunnittelevat, toteuttavat ja arvioivat tiimin, opiskelijan ja työelämän kanssa pedagogista toimintaa. Toiminnan tavoitteena on oppiva yhteisö. Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa, yhdessä ja yhteisöllisesti. Opettajilla on omalta osaltaan vastuu omasta, tiimin ja opiskelijoiden osaamisesta sekä arjen toimivasta työelämäyhteistyöstä.

⁷ Opettajasta tiimivalmentajaksi -opas tiimioppimisen käyttöön; 2023 Tiimiakatemia Global O

Kuva 2. Pedagogisen johtamisen ulottuvuudet ja vastuut (Strapetsi-hankkeessa v. 2024 yhteistyössä Suomen Diakoniaopisto ja Taitatalo).

Koulutuksen järjestäjän ja opetushenkilöstön tehtävistä on säädetty lainsäädännössä, valtakunnallisissa tutkinnon tai koulutuksen perusteissa sekä opetussuunnitelmissa. Koulustoimintaamme ohjaavat mm. laki ja asetus ammatillisesta koulutuksesta, laki opetus- ja kulttuuritoiminnan rahoituksesta, perusopetuslaki ja laki vapaasta sivistystyöstä sekä muut viranomaismääräykset. Opettajan ammattiin sisältyy oman vastualueen keskeisen lainsäädännön ja viranomaisohjeistuksen tunteminen.

Opettajan työhön kuuluvia hallinnollisia päätöksiä ovat mm. yksilöllisten opiskelupolkujen laatiminen, aiemmin hankitun osaamisen tunnustaminen sekä opiskelijan osaamisen arviointi. Yleissivistävässä koulutuksessa opettajamme osallistuvat myös opetussuunnitelman laatimiseen. Ammatillisessa koulutuksessa hallinnollisia päätöksiä ovat mm. koulutus- ja oppisopimusten hyväksyminen. Keskeiset lakisääteiset tehtävät ja niihin liittyvät käytännöt on määritelty ja kuvattu oppilaitoksemme laadunhallinnan prosesseissa.

Opetuksen ja ohjauksen tavoitteet ja sisällöt on määritelty tutkintojen- tai opetussuunnitelmien perusteissa. Kansanopistokoulutuksien toteuttamisen raamit ja periaatteet tulevat vapaan sivistystyön lainsäädännöstä ja suosituksenomaisista opetussuunnitelman perusteista. Koulutusjohtajamme ja koulutuspäällikkömme vastaavat kansanopiston pitkäkestoisien koulutustemme sekä kansanopiston ja opintokeskuksen omien lyhytkurssiemme sisällöistä.

Miten teemme tämän?

- Kannustamme oppijoitamme kokonaisvaltaiseen vastuun kantamiseen omasta oppimisprosessista.
- Kunnioitamme oppijoidemme erilaisia tapoja hankkia sekä käytännön tietoa että teoriatietoa.
- Nostamme koulutuksessamme esille elämän ja työelämän metataitoja (vuoro-vaikutus, luovuus, vastuullisuus, arvot).
- Hyödynnämme sekä organisaatiomme sisäistä että ulkopuolista asiantuntijuutta oppijoidemme hyväksi.
- Mahdollistamme ja tuemme opettajiamme monimuotoisen pedagogiikkojen toteuttamisessa.

- Rakennamme osaamisperusteisia oppimiskokonaisuuksia, joissa mahdollistuu uuden kokeilu, kokemusten jakaminen, niiden jäsentäminen oppimiseksi ja hankitun tiedon soveltaminen uusiin kokeiluihin.
- Kannustamme, koulutamme ja perehdytämme henkilöstöämme laadunhallinnan prosessien mukaiseen toimintaan.
- Motivoimme henkilöstöämme arjen toiminnan ja laadun jatkuvaan parantamiseen. Kuvaamme toiminnan prosesseihin.
- Kehitämme aktiivisesti verkkopedagogiikkaa ja Pinja -verkko-oppimisympäristöä sekä materiaaleja saavutettavammaksi.

6.2. Hyvä ohjaus ja oppimisen tuki

Oppilaitoksemme arvot näkyvät opiskelijoidemme ohjauksessa ja opetuksessa aitona välittämisenä. Lähtökohtanamme on opiskelijoidemme tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Panostamme opiskelijoidemme oppimisen tukemiseen. Oppimisen tuen muotoja ovat mm. opintojen ohjaus, vastuupettajien, ammatillisten ohjaajien ja erityisopettajien tuki sekä opiskelijan hyvinvointipalvelut.

Sitoudumme opetushallituksen [hyvän ohjauksen kriteereihin](#). Ajattelemme, että ohjaus määritellään jatkuvaksi, vuorovaikutteiseksi ja tavoitteelliseksi toiminnaksi, jota tehdään opiskelijan oppimisen, kasvun ja kehityksen tueksi. Riittävä, oikea-aikainen ja yksilöllinen ohjaus mahdollistaa henkilökohtaisen osaamisen kehittämisen.

Onnistuneen ohjauksen edellytyksenä on joustava, monialainen yhteistyö. Yhteistyömme kodin ja oppilaitoksen, työelämän, hyvinvointialueiden ja muiden koulutuksen järjestäjien sekä alueellisten toimijoiden kanssa on suunnitelmallista ja yhdessä sovittua. Teemme muiden koulutuksenjärjestäjien kanssa tiivistä yhteistyötä opiskelijan siirtyessä toisesta oppilaitoksesta toiseen. Nivelvaiheyhteistyömme on ennakoivaa ja vakiintunutta sekä opintojen alussa että loppuvaiheessa. Erityisen tuen/oppimisen tuen tavoitteena on, että opiskelijamme voi saavuttaa tutkinnon tai koulutuksen mukaiset ammattitaitovaatimukset ja osaamistavoitteet sekä löytää koulutuksen jälkeen oman paikkansa työelämässä ja osana ympäröivää yhteiskuntaa. Näihin oppimisen tukitoimiin liittyvät käytäntömme on kuvattu opiskelijana STEP-koulutuksessa -prosesseissamme, joita päivitämme ja joista tiedotamme tarpeen mukaan.

Ohjausta kehitämme huomioiden oppilaitoksemme toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman sekä saadun opiskelija- ja työelämäpalautteen perusteella. Ohjauksella vahvistamme opiskelijamme aktiivisuutta, osallisuutta ja vastuullisuutta omassa elämässä ja oppimisessa. Opiskelijan luottamus tasavertaisiin mahdollisuuksiinsa koulutuksessa ja työelämässä kasvaa onnistumisten ja osaamisen kehittymisen myötä. Tuemme ohjauksella opiskelijamme opintojen etenemistä ja läpäisyä sekä hänen työllistymistään ja/tai sijoittumistaan jatko-opintoihin. Ohjauksemme on tavoitteellisesti johdettua ja henkilöstömme yhteistä työtä.

Miten teemme tämän?

- Vastuupettaja huolehtii henkilökohtaisen opiskelua koskevan suunnitelman tekemisestä (HOKS/HOPS) ja päivittämisestä yhdessä opiskelijan kanssa.
- Ensikertaisen HOKSin yhteydessä erityisopettaja arvioi tarvittavan tuen ja tekee tarvittaessa tuen suunnitelman yhdessä opiskelijan ja alaikäisen opiskelijan huoltajan kanssa.
- Vastuupettaja huolehtii tarvittaessa monialaisen toimijaverkoston opiskelijan tueksi.
- Teemme opiskelijan kanssa urasuunnitelmaa koko opintojen ajan opiskelijan tavoitteiden mukaisesti joko jatko-opintoihin tai työelämään suuntautuen.

- Vahvistamme opiskelijoiden kiinnostusta yrittäjyyteen.
- Huolehdimme, että opiskelija saa jatkuvaa henkilökohtaista ja monipuolista ohjausta.
- Opiskelijan nimetty vastuupettaja ohjaa opiskelijaa ja ryhmää koko opiskelun ajan.
- Tuemme opiskelijaryhmässä tapahtuvaa vertaistukea.
- Tiedotamme aktiivisesti ja monikanavaisesti opinto-ohjauksestamme opiskelijalle ja huoltajille.
- Opinto-ohjaajamme ja vastuupettajamme tiedottavat aktiivisesti opiskelijoita STEP-koulutuksessa tarjottavista ohjauksen tavoista.
- Huolehdimme henkilöstömme ajantasaisesta tiedosta opinto-ohjaukseen liittyen monipuolisin tiedotuskanavin.
- Kehitämme ja ylläpidämme ajantasaista ohjeistusta ja tukea henkilöstöllemme opiskelijan ohjaukseen.
- Toimimme aktiivisesti alueellisissa ohjaukseen ja opiskelijan hyvinvointiin liittyvissä yhteistyöverkostoissa.

7. Tulevaisuuden menestystekijät

Tulevaisuuden ennakointi on keskeinen osa pedagogista toimintaamme ja sen johtamista. Seuraamme toimintaympäristössämme tapahtuvia muutoksia ja kehityssuuntia. Koulutuksen sisältöjen ja koulutustarjonnan kohdentamisessa toimimme kysynnän ja tarpeiden mukaan. Tulevaisuuden menestystekijöiksi olemme valinneet kestävän kehityksen, digitaalisuuden, kansainvälisyyden, yhteiskunnallisen osallisuuden ja kumppanuuden.

STEP-koulutuksessa työskentelemme ihmistä varten. Luotamme yhteisöllisyyteen ja yhdessä tekemiseen. Luodaksemme vision mukaista yhteistä hyvää, tarvitsemme yhteistyötä ja monitasoista kumppanuutta. Tavoitteeseen pääsemme yhdessä keskustelemalla, kyselemällä, kokeilemalla, epäonnistumalla, uudelleen yrittämällä ja yhdessä onnistumalla.

Kuva 3. Ihmistä varten.

7.1. Työelämä ja kumppanit - tärkeät yhteistyöverkostomme

Osallisuus, tasavertaisuus ja vuorovaikutus ovat meille tärkeitä. Toimimme Ihmistä varten yhteiseksi hyväksi. Tätä emme saavuta yksin. Onnistuaksemme teemme yhdessä töitä työelämän, asiakkaidemme ja muiden kumppaneidemme kanssa.

[Työelämäyhteistyömme](#) lähtökohtia ovat työvoima- ja koulutustarpeiden laadullinen ja määrällinen ennakointi. Huomioimme koulutustarjontaan vaikuttavat väestön ikärakenteen muutokset niin alueellisesti kuin valtakunnallisesti. Kehitämme jatkuvasti kumppanuuksiamme ja vahvistamme verkostojamme. Näillä toimenpiteillä takaamme koulutustemme tuottaman osaamisen laadun työelämän muuttuvissa tarpeissa myös tulevaisuudessa.

Työelämäpedagogiikkamme ja yhteistyömme työ- ja elinkeinoelämän kanssa on monipuolista, ja sen keskiössä ovat koulutuskumppanuus ja yhteiset intressit. Opiskelijamme työpaikalla tapahtuva oppiminen on tutkinnon perusteiden mukaista, tavoitteellista, opiskelijan osaamistavoitteisiin kytkeytyvää ja ohjattua toimintaa. Kokonaisuus muodostuu opiskelijan tarpeiden pohjalta yhdistämällä osaamistavoitteet työpaikkojen toimintaan, tiloihin ja laitteisiin. Työelämävastaavuus ja työvaltaisuus ovat koulutuksemme laadun mittareita ja ammatillisen koulutuksen menestyksen avaintekijöitä, jotka edellyttävät osapuolten vahvaa sitoutumista, yhteistä tavoitteiden asettelua sekä tulevaisuuteen suuntaavaa toimintaa.

Kannustamme työelämän edustajia osallistumaan kanssamme koulutusten suunnitteluun ja kehittämiseen. Työpaikalla tapahtuvan oppimisen jaksot, työelämäprojektit, asiakastyöt sekä opiskelijaryhmien toteuttamat toiminnalliset kokonaisuudet hyödyntävät opiskelijoitamme ja työpaikkoja. Opinnot voidaan toteuttaa myös työvaltaisesti työpaikan ja opiskelijan kanssa sovittavalla tavalla.

Opettajan työelämäpedagogisia taitoja ovat työpaikalla tapahtuvan oppimisen mahdollisuuksien tunnistaminen, tulevaisuuden osaamistarpeiden hahmottaminen, ennakointikyvykyys, sekä tieto- ja taitoperustan rakentaminen yhdessä opiskelijoiden ja työpaikan kanssa. Opettajat ja ohjaajat luovat työelämän kanssa oppimisympäristöjä, joissa on mahdollisuuksia erilaisille oppimistavoitteille, oppimismenetelmille ja erilaisille oppijoille.

Miten teemme tämän?

- Erilaiset työelämäyhteistyön muodot ovat vakiintuneita, joustavia ja tarpeiden mukaan koollekutsuttavia.
- Reagoimme ketterästi, ratkaisukeskeisesti, luovasti ja rohkeasti työelämästä tuleviin aloitteisiin ja palautteeseen.
- Työelämäyhteistyöhön liittyvät prosessimme, työnjakomme ja vastuumme ovat selkeät.
- Tarjoamme työpaikoille ohjaaja- ja arvioijakoulutusta.
- Kehitämme opetus- ja ohjaushenkilöstömme työelämäpedagogista osaamista erilaisissa koulutuksissa ja työpaikoilla tapahtuvassa kokeilutoiminnassa, hankkeissa ja projekteissa.
- Käytämme opetuksen ja ohjauksen resurssejamme joustavasti ja tarvelähtöisesti työelämän oppimisympäristöissä.
- Jaamme hyviä käytäntöjämme muille opettajille ja työelämän yhteistyökumppaneillemme.
- Työelämäyhteistyön kehittämistemme on suunnitelmallista. Suunnitteluun osallistuvat työelämän edustajat, opiskelijamme ja oppilaitoksemme edustajat.
- Työelämäyhteistyön ja kumppanuuksien vahvistamisen ja kehittämisen vastuu ovat tiimeissämme ja kampusalueillamme.
- Hyödynnämme yhteistyössä digitaalisia mahdollisuuksiamme ja sähköisiä palvelujamme (mm. eHOKS, CRM, sähköiset allekirjoitukset, Teams).

7.2. Oppimisympäristömme

STEP-koulutuksen oppimisympäristöjä ovat kaikki fyysiset ja digitaaliset tilat, paikat ja yhteisöt, joissa osaamisen hankkimista ja oppimista tapahtuu. Oppimisympäristöömme kuuluvat myös välineet, palvelut ja materiaalit, joita opiskelussa käytetään.

Oppimisen erilaiset tilat muodostuvat toisiinsa linkittyvistä fyysisestä, virtuaalisesta, henkilökohtaisesta ja sosiaalisesta ulottuvuudesta⁸. Oppimisen tila pitää sisällään myös sosiaaliset tilanteet, joissa opiskelija toimii sekä opiskelijan sisäisen maailman ajatuksiin ja tunteineen.

Pedagogisesti suunnitellut oppimisympäristöt ovat tiloja, joissa opiskelijan oppimisen ja osaamisen hankkimisen odotetaan edistyvän. Oppimisympäristöjen suunnittelu on osa opettajuutta, sitä pedagogista työtä, josta jokainen opettaja tai opettajatiimi kantaa omalta osaltaan vastuuta. Tila voi olla myös ulkona, opiskelijan kotona tai muussa non-formaalissa ympäristössä, jossa opiskelija virittäytyy omassa mielenmaisemassaan oppimista edistävään tilaan. Myös työpaikoilla toimiminen, kansalaistoiminta, luottamus- tehtävät ja harrastukset ovat oppimistiloja.

Uusimmat fyysiset tilamme ovat helposti muunneltavia, viihtyisiä, aktiiviseen osallisuuden kutsuvia ja teknologialla varustettuja. Muunneltava ja pedagogisista lähtökohdista rakennettu oppimisympäristömme mahdollistaa joustavan liikkumisen tilasta toiseen valittujen opetusmenetelmien mukaan. Olemme rakentaneet oppimisympäristöjä, joissa palveluja käyttävät asiakkaat ja alan opiskelijat toimivat samoissa tiloissa. Näissä tiloissa käytämme muun muassa simulaatio-, robotiikka- ja apuvälineteknologiaa. Tulevaisuudessa rakennusten määrä ja käytettävät neliöt pienenevät digitaalisuuden ja verkkopedagogiikan osuuden kasvaessa. Verkkopedagogiikkaa varten kehitämme eSTEP-ympäristöä.

Yleissivistävän koulutuksen monet opintokokonaisuudet konkretisoituvat työelämässä, kolmannen sektorin toiminnassa tai julkisen sektorin palveluissa. Yrittäjyyden oppimisympäristönä voi toimia esim. hius- ja kauneushoitoalan parturi-kampaamo ja kauneushoitola sekä kaikilla aloilla simulaatio-oppimisympäristöt. Työelämä on tärkeä oppimisympäristö erityisesti ammatillisen koulutuksen opiskelijoille.

Työelämäyhteistyötämme on tarkemmin kuvattu alaluvussa ”Työelämä ja kumppanit - tärkeät yhteistyöverkostomme”.

Miten teemme tämän?

- Järjestämme henkilökunnallemme koulutusta ja perehdytystä oppimisympäristöihin liittyvistä pedagogisista tehtävistä ja oppimisympäristöjemme mahdollisuuksista.
- Käytämme uuden henkilöstömme perehdytyksessä tätä asiakirjaa.
- Varaamme työaikaamme pedagogiselle kehittämiselle ja arvioinnille.
- Suunnitteleme työajankäytön yhdessä oppilaitoksemme johdon ja opetushenkilöstömme edustajien kanssa.
- Määritämme opetushenkilöstömme osaamisen kehittämisen painopisteet strategiakaussittain. Henkilöstömme osaamisen kehittämistä suunnitteleme pitkällä tähtäimellä.

⁸ Marja Kankaanranta Inka Mikkonen Kaisa Vähähyppä toim. (2012), Tutkittua tietoa oppimisympäristöistä. Tieto- ja viestintätekniikan käyttö opetuksessa. Opetushallitus.

- Kehitämme osaamistamme osaamiskartoitusten sekä opiskelija-, työelämä-, ja henkilöstöpalautteiden perusteella.
- Osaamisen kehittämisen tarpeet määrittelemme kehityskeskusteluissa ja niiden toteutumista seuraamme yhdessä esihenkilön kanssa.
- Kohdennamme opetushenkilöstömme tehtävät ja työajan pedagogisten painopisteiden suuntaisesti.
- Vahvistamme erilaisten oppimisympäristöjen ja -menetelmien mahdollisuuksia entistä paremmin koulutuksiamme suunniteltaessa.

7.3. Digitaalisuus

Strategiassamme yksi osaamisen kehittämisen painopiste on digiosaaminen. [Tarkastelemme digiosaamista Valtioneuvoston digikompassin \(2022\) avulla⁹](#). Digikompassin arvot: digiturvallisuus, kestävyys, ihmiskeskeisyys, luottamus, osallisuus ja uudistuminen ovat STEP-koulutuksen digipedagogiikan kivijalka. Teemme töitä, että STEP-koulutuksen digipedagogiikka rakentuu käyttäjän näkökulmasta saavutettavana ja esteettömänä. Tavoittemme on, että opiskelijoidemme digitaalinen sivistys kasvaa opintojen aikana ja heillä on riittävät lähtökohdat edelleen kehittää digitaitojaan meiltä valmistuttuaan. Kuvassa 4 on digikompassin arvot ja visio (VN 2022:65, 28).

Kuva 4. Digikompassin arvot ja missio.

Olemme koonneet oppilaitoksen eSTEP-ympäristöön verkossa tapahtuvat koulutukset ja kurssit. Digitaalisuus luo mahdollisuuksia joustavaan opiskelijan oppimiseen, ohjaukseen ja tukeen ajasta ja paikasta riippumatta. Lisäksi olemme Digiosaava-hankkeessa laatineet henkilöstölle säännöllisesti päivittyvän [ohjeen tekoälyn](#) hyödyntämisestä. Seuraamme aktiivisesti Opetushallituksen [tekoäly koulutuksessa](#) -lainsäädännön ja tekoälysuositusten rakentumista. Asennoidumme tekoälyn siten, että sen käyttöä on tärkeä harjoitella ja oppia. Tavoitteenamme tekoälyn hyödyntämisessä on, että tekoälyn käyttö tukee tehokkaasti oppimista ja työntekoa. Kriittinen tekoälyn käyttö vaatii uudenlaista osaamista, jonka oppimiseen kiinnitämme yhdessä huomiota.

⁹ Valtioneuvoston selonteko: Digitaalinen kompassi

Korostamme opiskelijoille digitaaliseen turvallisuuteen, tietoturvaan ja tekijänoikeuksiin liittyvien asioiden merkitystä verkossa toimiessamme. Digitaalinen lukutaito (myös tekoäly), kyky toimia vuorovaikutuksessa digitaalisissa ympäristöissä ja vastuukysymysten tunteminen ovat perustaitoja, joita edellytetään kaikilta. Verkkoympäristössä toimiessamme tarvitsemme myös toisen huomioimista, empatiaa ja eettisyyttä.

Oppilaitoksessamme käytämme verkko-oppimisympäristönä Pinja-oppimisalustaa. Pinja on rakennettu opiskelijälähtöisesti siten, että koulutukseen tai tutkinnon osiin liittyvät aineistot ovat helposti löydettävissä, tasalaatuisia ja niitä päivitetään säännöllisesti.

Hyödynnämme osaamisen hankkimisessa omia verkkokurssejamme sekä ostettuja kursseja. Etäopetusta ja ohjausta toteutamme virtuaalisesti kampusten ja eri paikkakuntien välillä siten, että toteutus on opettajan ohjauksessa tai itsenäisesti tapahtuvaa. Opettajamme vastaavat sovittuun työnjaon mukaan tutkinnon tai koulutuksen osien sisältöjen pedagogisesta suunnittelusta, päivityksestä ja ylläpidosta. STEP-koulutus tarjoaa opiskelijoilleen etäopiskelussa tarvittavat ohjelmistot.

Opetusta rikastamme seuraamalla erilaisia tulevaisuuden digitaalisia innovaatioita ja hyödynnämme kokeilutoimintaa.

Digitaalista pedagogiikkaa kehitämme Pedadigi-ryhmässämme sekä verkkopedagogin johdolla digivalmentajiemme toimesta. Digivalmentajamme ovat oppilaitoksemme opettajia, jotka toimivat muiden opettajiemme sparraajina ja innostajina. Laadimme strategiakausittain digitaalisen pedagogiikan kehittämisohjelman, jota päivitämme aina tarpeen mukaan. Nykyinen kehittämisohjelmamme perustuu Opetushallituksen digikyvykkyyksikyselyn 2024 itsearvioinnin pohjalta tehtyyn suunnitelmaan. Olemme hyödyntäneet ohjelmassamme Kasvatuksen ja koulutuksen [digitalisaation linjauksia](#) 2027 (OKM 2023:17), Digitaalinen osaaminen ammatillisessa koulutuksessa [-opasta](#) (Oph 2023:1) sekä Suomen digitaalinen kompassi [-selontekoa](#) (VN 2022:65).

Kannustamme ja ohjaamme henkilökuntaamme digiosaamisen kehittämiseen ja järjestämme tarvittaessa koulutusta ja perehdytystä.

Miten teemme tämän?

- Digipedagogista osaamista seurataan, arvioidaan ja määritellään kehittämistarpeet vuosittain osana kehityskeskusteluita.
- Kehitämme osaamistamme osaamiskartoitusten sekä opiskelija-, työelämä- ja henkilöstöpalautteidemme perusteella.
- Järjestämme henkilökunnallemme koulutusta ja perehdytystä digitaalisiin oppimisympäristöihin ja digitaaliseen pedagogiikkaan.
- Varaamme aikaresurssia pedagogiselle kehittämiselle ja arvioinnille.
- Kohdennamme opetushenkilöstömme tehtävät ja resurssit pedagogisten painopisteidemme suuntaisesti.
- Huomioimme erilaisten digitaalisten oppimisympäristöjen ja digitaalisten menetelmien mahdollisuudet koulutuksia suunnitellessamme.
- Toteutamme digitaalisen pedagogiikan edistämiseen kehittämissuunnitelmaa.
- Digivalmentajat tukevat opettajia uusien digitaalisten, myös tekoälyn, haltuunotossa ja ylläpitämisessä.
- Kehitämme aktiivisesti eSTEP-digitaalista kampuista vastaamaan opiskelijoidemme ja työelämän tarpeita.
- Edistämme simulaatiopedagogiikka ja -oppimisympäristön käyttöä laajemmin eri tutkinnoissa.

7.4. Kansainvälisyys ja kulttuurien moninaisuus opiskelussa

Kansainvälisyys ja kulttuurien moninaisuus on osa arkeamme. Kampuksillamme ja toimipaikoissamme kuulemme kymmeniä eri kieliä ja kohtaamme monia eri kulttuureja. Moninaisuuden kunnioittamista ja kulttuurienvälistä vuorovaikutusta edistämme yhteisopetuksella ja järjestämällä yhteisöllisyyttä ja kansainvälisyyttä tukevia tapahtumia sekä koulupäivän aikana että ohjatussa asuntolatoiminnassamme. Kotikansainvälisyyttä toteutamme myös ulkomaisten yhteistyökumppaneidemme henkilökunnan ja opiskelijoiden vierailuissa. Vahvistamme kaikkien kampustemme mahdollisuuksia toimia vastaanottavana tahona.

Tavoitteenamme on, että kaikki opiskelijamme saavat opintojensa aikana valmiuksia monikulttuurisessa työyhteisössä työskentelyyn ja monikulttuuristen asiakkaiden kohtaamiseen. Nämä mahdollistavat opiskelijan monimuotoisessa maailmassa tarvittavan osaamisen kehittymisen. Kansainvälisen toimintamme tavoitteena on kasvattaa aktiivisia ja rohkeita kansalaisia sekä avartaa opiskelijoidemme arvoja, näkökulmia ja verkostoja.

Vahvistamme opiskelijoidemme kansainvälisessä työympäristössä toimimisen valmiuksia. Tarjoamme kieli- ja kulttuuriopintoja sekä mahdollistamme opiskelijoidemme ja henkilökuntamme liikkuvuuksia ulkomailla ja eri kulttuureissa. Kansainvälistymiskokemukset ovat innostavia kokemuksia sekä oman mukavuusalueen ulkopuolelle astumista. Tällaisten kokemusten kautta kasvaa usko omiin kykyihin ja pystyvyyteen.

Oppilaitoksemme kansainvälisyyskoordinaattorit huolehtivat yhteyksistä ulkomaisiin yhteistyökumppaneihimme. STEP-koulutuksella on oppilaitos- ja työelämäverkostoja Euroopassa, Afrikassa ja Aasiassa. Toteutamme opiskelija- ja henkilöstöliikkuvuuksia ERASMUS+ ammatilliselle koulutukselle -ohjelman hankerahoituksen avulla. Jokaisella opiskelijallamme sekä henkilökuntamme jäsenellä on yhdenvertaiset mahdollisuudet hakeutua kansainvälisen liikkuvuuden jaksolle. Toimimme liikkuvuushankkeiden yhteistyöverkostoissa sekä verkoston koordinaattorina että jäsenenä. Henkilöstöliikkuvuudet mahdollistavat työntekijöidemme ammatillisen osaamisen kehittämisen ja asiantuntijuuden jakamisen kansainvälisissä verkostoissa.

Laajennamme oppilaitoksemme kumppanuushankkeiden avulla yhteistyötämme toisen- ja korkea-asteen koulutuksen järjestäjien kanssa. Haemme uusia yhteistyökumppaneita, vahvistamme henkilöstömme osaamista sekä mahdollistamme opiskelijoidemme osallistumisen kehittämistyöhön. Toteutamme koulutusvientä yhdessä kumppaneidemme kanssa. Kansainvälisille markkinoille olemme tuotteistaneet kasvatus-, hyvinvointi- ja palvelualojen koulutuksia. Olemme mukana kansainvälisessä opiskelijarekrytointiyhteistyössä.

Miten tämän teemme?

- Tuemme opiskelijoidemme mahdollisuuksia toimia yhteistyössä erilaisista kulttuuritaustoista olevien kanssa mm. yhteisopetusjärjestelyillä, yhteisillä tapahtumilla ja tilaisuuksilla sekä yhteissuunnittelussa.
- Tarjoamme opiskelijoillemme joustavia mahdollisuuksia ulkomaanvaihtoihin ja sitä kautta vieraiden kielten ja kulttuurien opiskeluun.
- Tarjoamme STEP-ammattiopiston opiskelijalle mahdollisuuden suorittaa Kansainvälisessä työympäristössä toimiminen -valinnaisen tutkinnon osan.
- Edistämme henkilöstömme monikulttuurisuusosaamista mm. koko henkilöstölle tarkoitetun verkkokurssin muodossa ja tarjoamme mahdollisuuden suorittaa [MOD-koulutuksen](#).
- Mahdollistamme henkilöstölle asiantuntijaliikkuvuuksilla kielitaidon ja KV-hankeosaamisen vahvistamisen.
- Osallistamme säännöllisesti kaikki opiskelijat yhteisen toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman päivittämiseen.

7.5. Innovatiivisuus ja kokeilukulttuuri

Kehitämme oppilaitoksemme pedagogiikkaa, opettajiemme osaamista sekä opiskelijoidemme ongelmanratkaisutaitoja. Kannustamme henkilöstöämme ja opiskelijoitamme tulevaisuuden toimintatapojen löytämisessä erilaisin kokeilu¹⁰ ja käyttämällä monenlaisia pedagogisia työvälineitä ja menetelmiä.

Kokeilevassa oppimisessa sallimme erehdyksiä ja virheitä. Virheet ja erehdykset ovat tärkeitä, sillä niistä me opimme. Opittu myös jaetaan yhteiseen käyttöön. Kokeileva kehittäminen on osa ilmiölähtöistä ja yhteisöllistä pedagogiikkaa. Kokeilevassa kehittämisessä lähdetään liikkeelle ilmiöstä ja siihen liittyvistä ratkaistavista kysymyksistä. Kehittämistä ja uuden tiedon synnyttämistä varten arvioimme aiempia toimintamalleja tai olemassa olevaa tietoa ilmiöstä, asetamme kysymyksiä ja haemme niihin kokeilemalla ratkaisuja. Ratkaisuvaihtoehtoja arvioidaan ja uusien kokeilujen kautta tehdään päätöksiä.

Miten teemme tämän?

- Turvaamme opettajillemme ja ohjaushenkilöillemme pedagogisen vapauden.
- Jaamme uusia innovaatioitamme ja kokeilujamme yhteiseen käyttöön. Dokumentoimme hyvät käytäntömme.
- Kannustamme ja innostamme toisiamme uudistumaan ja kokeilemaan.
- Käymme avointa, arvioivaa ja toimintaa reflektovaa keskustelua yhdessä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa.

7.6. Kestävä tulevaisuus

STEP-koulutuksen kestävä kehitys mukaisessa toiminnassa huomioimme Kirkkopalvelut ry:n kestävä kehityksen linjaukset, ohjelman ja arvopohjan (usko, toivo ja rakkaus). Kestävä kehitys toimintamme pohjautuu YK:n Agenda 2030 -tavoitteiden pohjalle. Kestävä kehitys sisältää ekososiaalisen sivistyksen, taloudellisen ja inhimillisen näkökulman. [Ohjelmassa](#) kuvaamme toimenpiteet, joilla vahvistamme kestävä tulevaisuuden luomista. Nostamme esiin erityisesti vahvuutemme - sosiaalisen kestävä kehityksen osaamisen ja sen edelleen kehittämisen.

STEP-koulutuksen kestävä kehityksen toiminnan lähtökohtia ovat Valtioneuvoston, Opetus- ja kulttuuriministeriön linjaukset sekä ammatillisen koulutuksen [Vaski-hankkeen kestävyystiekartta](#). Olemme mukana myös kasvatus- ja ohjausalan vastuullisuusakatemian verkostossa sekä [Kartalla -verkostossa](#).

Olemme integroineet kestävä kehityksen näkökulmat osaksi opetussuunnitelmiamme ja opetuksen toteuttamisen suunnitelmiamme. Tuemme opiskelijoidemme jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia vahvistamalla heidän perustaitojaan sekä turvaamalla heille riittävän henkilökohtaisen ohjauksen. Kestävä kehitystä ja sen mukaista toimintaa pohdimme STEP-koulutuksessa säännöllisesti. Kyseessä on jatkuva prosessi.

Tavoitteenamme on, että opiskelijamme osaavat toimia kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti, ottavat huomioon elinkaariajattelun periaatteet sekä pohtivat ratkaisuja eettisistä näkökulmista. Kestävä kehityksen periaatteet huomioimme erityisesti uusien koulutustuotteidemme tuotteistamisessa ja tarjonnassa.

¹⁰ [Kokeilukulttuuri Suomessa – nykytilanne ja kehittämistarpeet, Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta](#) ja Aho, Terhi. Kokeilukulttuuri, johda kasvua joka päivä. Helsinki: Alma Talent 2003. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy

Miten teemme tämän?

- Kestävän kehityksen periaatteet sisältyvät opetukseemme ja pedagogiikkaamme.
- Tiedotamme kestävän kehityksen mukaisesta toiminnasta aktiivisesti henkilöstöllemme, asiakkaillemme ja yhteistyötahoillemme.
- Pienennämme hiilijalanjälkeämme.
- Panostamme henkilöstömme kestävän kehityksen- ja yhdenvertaisuusosaamiseen kaikille tarjottavan koulutuksen avulla.
- Käynnistämme ekotukihenkilötoiminnan kampuksillamme ja toimipaikoissamme.
- Hyödynnämme Vaski hankkeen kestävyystiekarttaa johtamisessamme ja toiminnassamme.

7.7. Yhteiskunnallinen osallisuus

Koulutuksemme tavoitteena on tukea opiskelijoidemme aktiivista kansalaisuutta ja yhteiskunnallista osallisuutta. Nämä teemat kulkevat ns. ”punaisina lankoina” eri koulutustemme opetussuunnitelmissa. Vapaa-ajan toiminta erilaisissa harrastuksissa tai vapaaehtoistehtävissä voidaan tunnistaa osaksi opiskelijan opiskelusuunnitelmaa. Myös ohjattu osaamisen hankkiminen ja oppiminen voi tapahtua em. oppimisympäristöissä. Osallisuutta tukevat myös erilaiset aktiivista kansalaisuutta ja yhteiskuntaa käsittelevät opintomme. Opiskelijoidemme osallisuutta vahvistavat myös toiminta opiskelijakunnassa ja oppilaitoksen johtokunnassa. Opiskelijamme osallistuvat myös toiminnan arviointiin ja ovat mukana toimintojemme kehittämisessä.

Lisäksi rohkaisemme henkilöstöämme toimimaan aktiivisesti koulutusalan verkostoissa ja yhteistyössä viranomaisten kanssa. Teemme vaikuttamistyötä työelämän ja koulutusten kehittämiseksi. Seuraamme koulutusalan kehitystä ja vaikutamme mm. edunvalvontajärjestöjen kautta lainsäädäntö- ja rahoitusmuutoksiin sekä tutkintojen ja koulutusten perusteisiin ja opetussuunnitelmiin. Laadimme lausuntoja oppilaitoksen toimintaedellytyksiin liittyvistä asioista kuten lainsäädäntömuutoksista, rahoituksesta ja tutkintojen perusteista. Vastaamme työelämän tarpeisiin kohdentamalla koulustarjontaamme kysynnän mukaan asiakaslähtöisesti. Tuotteistamme koulutuspalvelujamme rahoitusmahdollisuuksiemme ja kysynnän mukaan.

Miten teemme tämän?

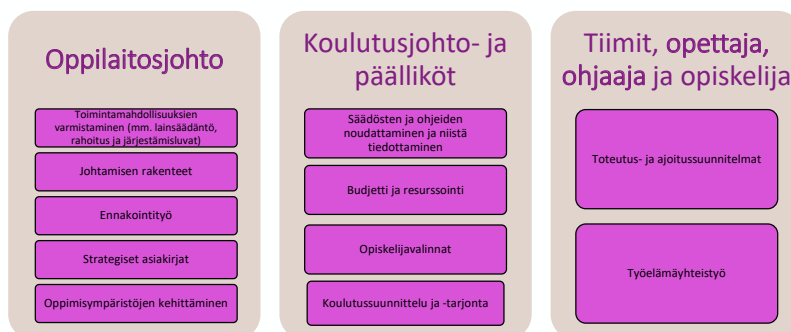
- Tuemme opiskelijoidemme aktiivista osallistumista itseään koskevien asioiden valmisteluun ja päätöksen tekoon.
- Otamme opiskelijat mukaan ja annamme kaikille mahdollisuuden osallistua ja vaikuttaa oppilaitoksen päätöksen tekoon.
- Kannustamme opiskelijakunnan toimintaan osallistumiseen.
- Toteutamme internaattipedagogiikkaa, joka vahvistaa yhdessä tekemistä ja osallisuutta.
- Huomioimme opiskelijoidemme, henkilöstömme ja työelämän palautteet oppilaitoksen vaikuttamistyössä ja koulutustemme kehittämisessä.
- Toimimme aktiivisesti ennakoinnissa ja vaikuttamistyössä.

8. Pedagoginen johtaminen

Pedagogisen johtamisen tavoitteena on tukea pedagogisten tavoitteiden saavuttamista. Pedagogiseen johtamiseen osallistuvat oppilaitoksen eri toimijat: opiskelijat, opettajat, ohjaajat, koulutuspäälliköt, -johtajat ja oppilaitoksen muu johto. Pedagoginen johtaminen voidaan jakaa eri ulottuvuuksiin. Näitä ovat pedagogiikan johtaminen, pedagogisesti johtaminen ja pedagogisen asiantuntijayhteisön johtaminen.

8.1. Pedagogisen asiantuntijayhteisön johtaminen

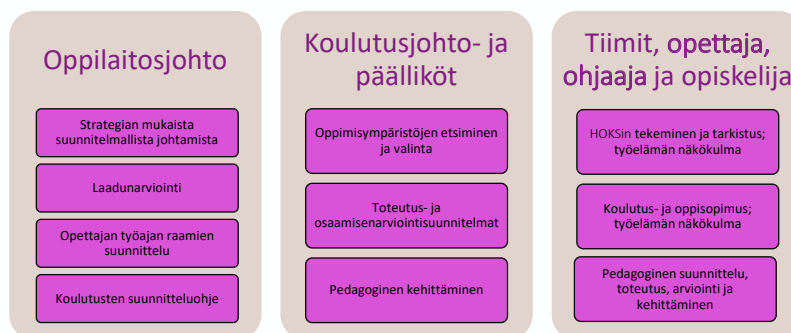
Pedagogisen asiantuntijayhteisön johtamisen tavoitteena on luoda edellytykset laadukkaalle opetustoiminnalle. Tämä on enemmän taustalla tapahtuvaa toimintaa, jolla varmistetaan muun muassa rahoitus, toimivat oppimisympäristöt ja niiden kehittäminen, huolehditaan toiminnan suunnittelusta, budjetoinnista ja koulutusten toteuttamissuunnitelmista. Strategiatyön johtaminen on osa pedagogisen asiantuntijayhteisön johtamista. Oppilaitoksen johto varmistaa, että jokainen yhteisömme jäsen saa tarvitsemansa tuen haastavissakin tilanteissa.

Kuva 5. Pedagogisen asiantuntijayhteisön johtaminen.

8.2. Pedagogiikan johtaminen

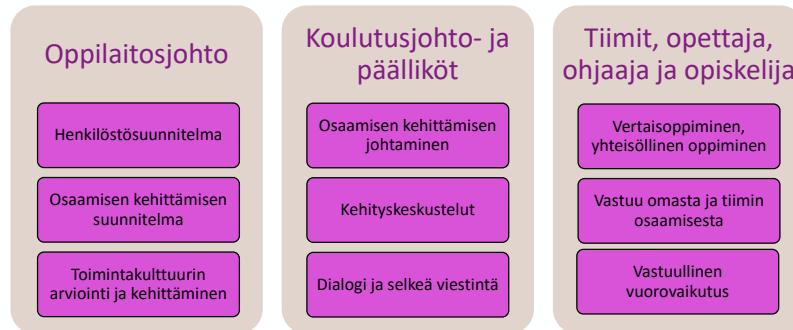
Pedagogiikan johtamisen tavoitteena on laadukas opetus, ohjaus ja oppiminen. Pedagogiikan johtamisessa korostuu lähellä opiskelijaa tapahtuva toiminta. Oppilaitosjohtoon vastuulla on muun muassa laadunarviointi ja raamien asettaminen koulutusten suunnittelulle ja opettajien työn resurssoinnille. Koulutusjohtajat- ja päälliköt huolehtivat, että opetus- ja toteuttamissuunnitelmat ovat ajan tasalla sekä käytössä parhaat mahdolliset oppimisympäristöt. Opettajat, ohjaajat ja opiskelijat vastaavat HOKS:n/HOPS:n laadinnasta ja arjen pedagogiikan suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista.

Kuva 6. Pedagogiikan johtaminen.

8.3. Pedagogisesti johtaminen

Kun johdetaan pedagogisesti, on tavoitteena oppiva yhteisö. Pedagogisesti johtamiseen kuuluu vahvasti toimintakulttuurin arviointi ja kehittäminen sekä suunnitelmallinen osaamisen kehittäminen. Pedagogisesti johdetussa yhteisössä näyttäytyy vastuullinen vuorovaikutus ja dialogisuus. Oppimista tapahtuu yhteisöllisesti ja vertaisoppimalla. Jokainen vastaa omasta ja lähitiiminsä oppimisesta.

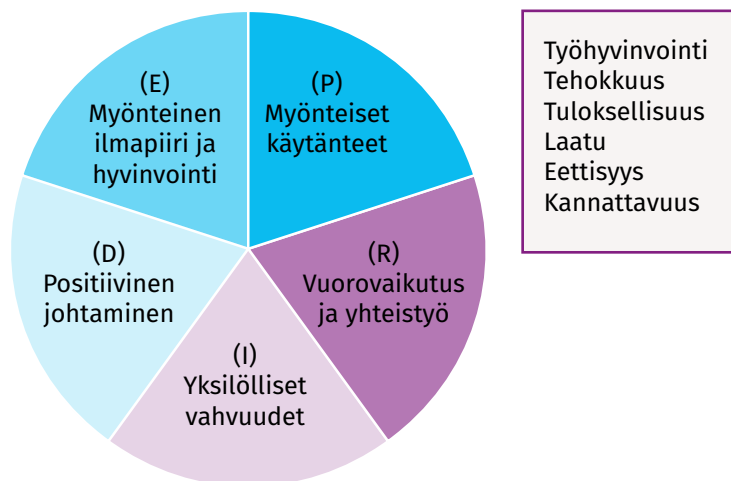

Kuva 7. Pedagogisesti johtaminen.

8.4. Positiivinen johtaminen

Positiivinen johtaminen perustuu näkemykseen ihmisen vahvuuksista, potentiaalista ja pyrkimyksestä hyvään. Tavoitteena on opiskelijoiden, opettajien ja työyhteisön kukoistus; positiivinen organisaatio kuva 8.

Parhaimmillaan positiivinen johtaminen edistää hyvinvointia ja innostusta, mutta myös tuloksellisuutta, tehokkuutta ja laatua. Innostus on eteenpäin vievä voima opettajan työssä ja muutoksessa. Innostusta on mahdollista johtaa positiivisella johtamisella ja organisoinnilla¹¹ (Wenström 2021).

Kuva 8. Positiivinen organisaatio (Ceung 2015; Wenström, S., Uusiautti, S. & Määttä, K 2018).

¹¹ Wenström, S. 2021 Positiivinen johtaminen. Kustantaja: Santalahti

Myönteiset tunteet ovat hyvinvoinnin ja oppimisen edellytys. Ne ovat välttämätön voimavara ja työkalu opetus- ja ohjaustyössä sekä johtajan ja esimiehen työssä. Työyhteisön vuorovaikutus edistää jatkuvaa muutosta. Arvostava ja innostava vuorovaikutus lisää oppimistuloksia ja henkilöstön hyvinvointia (Nissinen 2020)¹². Positiivinen vuorovaikutus saa ihmiset loistamaan.

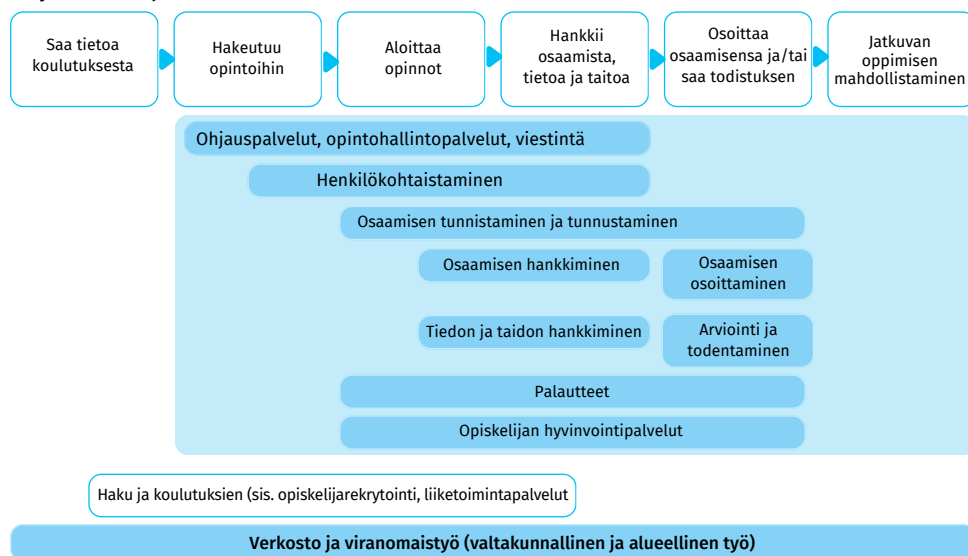
8.5. Pedagoginen hyvinvointi

Organisaatio mahdollistaa vuorovaikutukselle tarvittavan tilan ja ajan. Toimiva vuorovaikutus edellyttää ymmärrystä omasta ja muiden erilaisuudesta sekä tämän hyväksymistä. STEP-koulutuksessa tavoitteenamme on hyödyntää ihmisten erilaisia vahvuuksia täysipainoisesti. Tällä tuemme työn imua, innostustamme ja merkityksellisyyden kokemistamme¹³.

Pedagoginen hyvinvointi rakentuu opiskelijoiden ja henkilöstön hyvinvoinnista. STEP-koulutuksessa vahvuutemme on huolehtia opiskelijoistamme ja kohdata jokainen yksilöllisesti ja arvostavasti. Uskomme, että työotteemme rakentaa pedagogista hyvinvointia. Panostamme yhteisöllisyyteen ja näemme, että yhteisöllisyys tukee yksilöiden hyvinvointia ja auttaa sitä kautta kohtaamaan myös toimintaympäristön muutoksia.

Pedagoginen hyvinvointi tehdään yhdessä. Jokaisen yksilön, tiimin ja opiskelijayhteisön kannattaa sopia yhteiset pelisäännöt yhteiselle työlle. On tärkeää, että takaamme jokaiselle mahdollisuuden työskennellä keskittyneesti, sujuvasti ja ilman häiritseviä keskeytyksiä. Muistamme huolehtia työn ja opiskelun riittävästä tautuksesta.

Opiskelijana STEP-koulutuksessa

Kuva 9. Opiskelijana STEP-koulutuksessa -prosessin kuva.

12 (Nissinen 2020; Kirkkopalveluiden syväjohtamisen valmennus)

13 (Wenström, Uusiautti & Määttä 2018)

9. PedalInno ajassa

Pedagogista toimintaa arvioimme osana laadunhallintajärjestelmäämme. Keräämme ja käsittelemme opiskelija-, työelämä- ja asiakaspalautteita säännöllisesti. Henkilöstö- sekä sidosryhmäkyselymme ovat myös osa pedagogisen toimintamme kehittämistä. Saamamme palautteen ja arvioinnin perusteella sovitut kehittämistoimenpiteet viemme osaksi prosessikuvauksiamme ja operatiiviseen toimintaamme. Tiedotamme ja raportoimme palautteista ja kehittämistoimista säännöllisesti osana laadunhallintajärjestelmäämme mm. johdon katselmuksissa ja päällikkökokouksissa kaksi kertaa vuodessa. Operatiivisen työn laadun arviointi ja kehittäminen ovat osa arjen työtämme.

Arvioimme pedagogista toimintaamme ja koulutuspalveluiden vaikuttavuutta säännöllisesti. STEP-koulutuksessa yksi keskeinen prosessi on ”Opiskelijana STEP-koulutuksessa”. Laadusta vastaavat päälliköt huolehtivat prosessiemme ajantasaisuudesta ja niiden kehittämisestä.

Olemme koonneet tähän asiakirjaan keskeisimmät ajatuksemme onnistuneen pedagogiikan rakennusaineista. Tavoittemme, että tämä asiakirja lisää yhteistä arvostavaa, arvioivaa ja rakentavaa keskustelua henkilöstömme, opiskelijoidemme ja yhteistyökumppaneidemme kanssa.

Päivitämme ja kehitämme asiakirjaa tarpeen mukaan strategiakauden 2025–2029 aikana tapahtuvien lainsäädännön muutosten edellyttämällä tavalla. Lisäksi reagoimme ja olemme valmiita päivittämään asiakirjaa joustavasti toimintaympäristön muutosten ja saamamme palautteen perusteella.

Ensimmäinen PedalInno (2020–2024) on ollut urauurtava asiakirja ja avannut oppilaitoksemme yhteistä pedagogiikkaa, arvoja ja määrittänyt lupaustensa kautta asiakkuustyötämme henkilöstölle, opiskelijoille sekä yhteistyökumppaneillemme. Päivityksen tavoitteena on ollut muokata PedalInnoa vastaamaan toimintaympäristön muutoksia ja tehdä siitä lukijaystävällisempi. Sen lisäksi PedalInnoa on muokattu sisällöllisesti niin, että jokainen opettaja ja ohjaaja voi sitoutua siihen ja toteuttaa pedagogista vapautta arjessa.

Toivomme, että PedalInno 2025–2029 olisi jatkossa entistä enemmän mukana opettajien työssä ja antaisi tukea pedagogiikan toteuttamiseen ja opiskelijoiden kohtaamiseen ja ohjaamiseen. Tämän asiakirjan päivittäminen yhdessä on ollut innostavaa ja uutta oivaltavaa. Tavoittemme on, että PedalInnon hyödyntämisen kautta innostus tarttuu. Kiitos kaikille päivitystyössä mukana olleille opiskelijoille, opettajille, ohjaajille ja muulle henkilöstölle.

Liitteet

Pedagogisen johtamisen tasot STEP-koulutuksessa

Kuvat

Kuva 1. Visio, missio ja arvot 2025–2029.

Kuva 2. Pedagogisen johtamisen ulottuvuudet ja vastuut (Strapetsi-hankkeessa v. 2024 yhteistyössä Suomen Diakoniaopisto ja Taitatalo).

Kuva 3. Ihmistä varten.

Kuva 4. Digikompassin arvot ja missio.

Kuva 5. Pedagogisen asiantuntijayhteisön johtaminen.

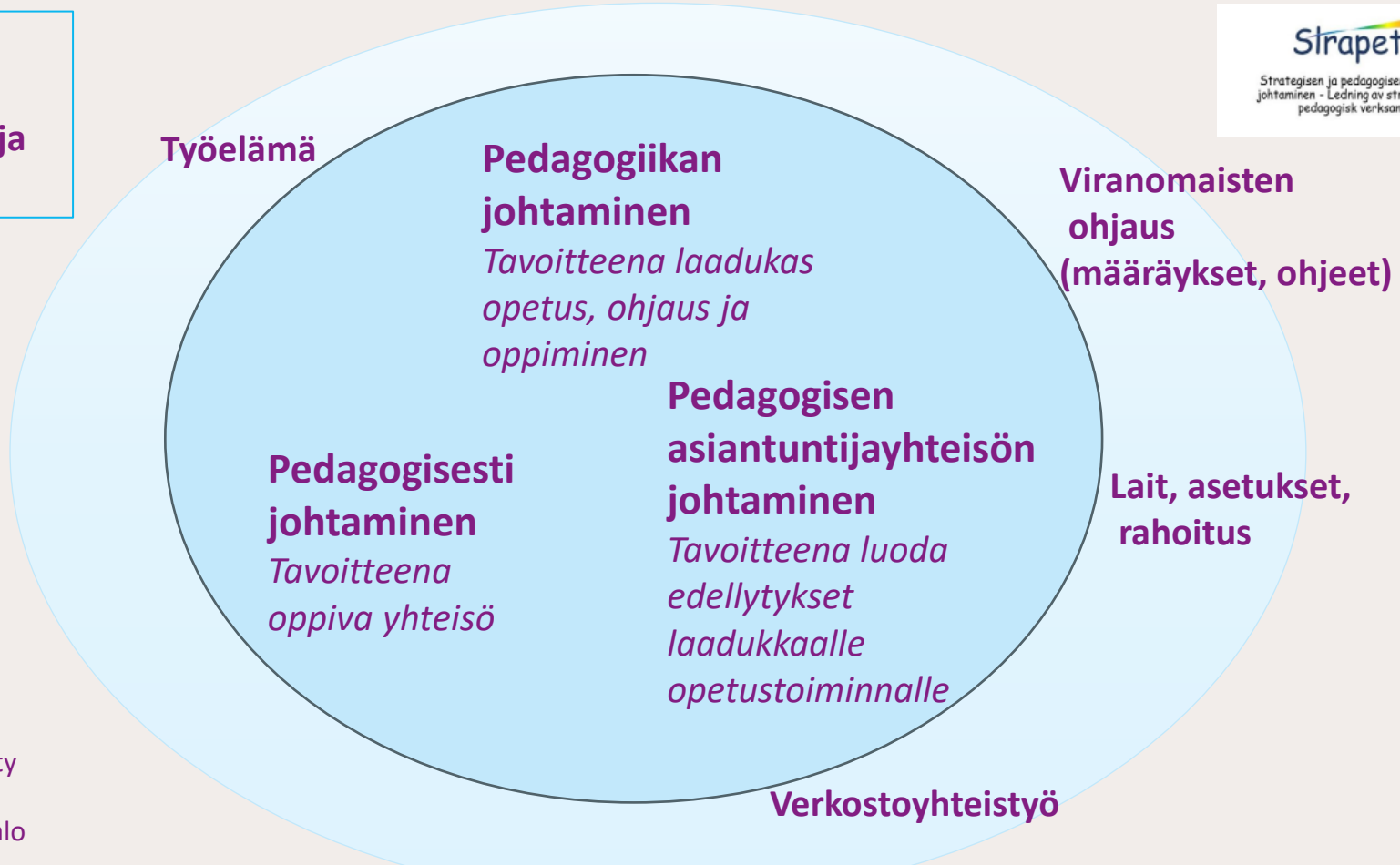
Kuva 6. Pedagogiikan johtaminen.

Kuva 7. Pedagogisesti johtaminen.

Kuva 8. Positiivinen organisaatio (Ceung 2015; Wenström, S., Uusiautti, S. & Määttä, K 2018).

Kuva 9. Opiskelijana STEP-koulutuksessa -prosessin kuva.

Pedagogisen johtamisen ulottuvuudet ja vastuut

Kuvassa hyödynnetty
Jalkanen J. 2020,
kiitos SDO ja Taitotalo

Pedagogisen asiantuntijayhteisön johtaminen

-Tavoitteena luoda edellytykset laadukkaalle opetustoiminnalle

Oppilaitosjohto

Toimintamahdollisuuksien varmistaminen (mm. lainsäädäntö, rahoitus ja järjestämisluvut)

Johtamisen rakenteet

Ennakointityö

Strategiset asiakirjat

Oppimisympäristöjen kehittäminen

Koulutusjohto- ja päälliköt

Säädösten ja ohjeiden noudattaminen ja niistä tiedottaminen

Budjetti ja resurssointi

Opiskelijavalinnat

Koulutussuunnittelu ja -tarjonta

Tiimit, opettaja, ohjaaja ja opiskelija

Toteutus- ja ajoitus suunnitelmat

Työelämäyhteistyö

Pedagogiikan johtaminen

-Tavoitteena laadukas opetus, ohjaus ja oppiminen

Oppilaitosjohto

Strategian mukaista
suunnitelmallista johtamista

Laadunarviointi

Opettajan työajan raamien
suunnittelu

Koulutusten suunnitteluohje

Koulutusjohto- ja päälliköt

Oppimisympäristöjen etsiminen
ja valinta

Toteutus- ja
osaamisenarviointisuunnitelmat

Pedagoginen kehittäminen

Tiimit, opettaja, ohjaaja ja opiskelija

HOKSin tekeminen ja tarkistus;
työelämän näkökulma

Koulutus- ja oppisopimus;
työelämän näkökulma

Pedagoginen suunnittelu,
toteutus, arviointi ja
kehittäminen

Pedagogisesti johtaminen

-Tavoitteena oppiva yhteisö

Oppilaitosjohto

Henkilöstösuunnitelma

Osaamisen kehittämisen
suunnitelma

Toimintakulttuurin
arviointi ja kehittäminen

Koulutusjohto- ja päälliköt

Osaamisen kehittämisen
johtaminen

Kehityskeskustelut

Dialogi ja selkeä viestintä

Tiimit, opettaja, ohjaaja ja opiskelija

Vertaisoppiminen,
yhteisöllinen oppiminen

Vastuu omasta ja tiimin
osaamisesta

Vastuullinen
vuorovaikutus